

ZABEZPEČENÍ SPOLEHLIVÉHO SPOJENÍ V OBDOBÍ PŘÍPRAVY A VEDENÍ OBRANNÉ OPERACE

Organizace spojení při přípravě a vedení obranné operace bude obdobně jako při přípravě útočné operace ovlivňována řadou operačních faktorů, jako je cíl, charakter, rozmach a úkoly operace, dále bojovou a operační sestavou vojsk a jejich úkoly, přijatým systémem velení vojskům, požadovanými toky informací na hlavních informačních směrech, činností a působením zbraňových a technických prostředků nepřítele, fyzikálními a geografickými podmínkami prostoru.

Kromě těchto faktorů na organizaci spojení bude mít ještě bezprostředně vliv:

- stupeň připravenosti teritoria z hlediska zabezpečení spojení,
- naplněnost spojovacích svazků, útvarů a jednotek spojovací technikou, vojáky z povolání a základní služby a stupeň připravenosti k plnění odborných úkolů,
- reálná doba, která bude k dispozici k plánování a organizaci spojení,
- zámysl organizace spojení nadřazeného stupně.

K organizaci spojení v období přípravy a vedení obranné operace se využívají rádiové, radioreléové, troposférické, kosmické, linkové (kabelové) a pohyblivé spojo-

vací prostředky. Při plánování a praktickém zabezpečení spojení je potřebné počítat s komplexním využitím všech dostupných technických spojovacích prostředků a vycházet ze zásady, že **hlavním spojovacím prostředkem je ten prostředek, který v dané bojové situaci plně zabezpečuje potřeby velení vojskům.**

V každém případě je třeba ke spojení, především v období přípravy, využívat takové prostředky, které maximálně zabezpečí utajení předávané informace. Těmto požadavkům odpovídá v nejvyšší míře spojení, které je organizováno po linkových (kabelových) kanálech s využitím utajovacích zařízení zaručené kryptologické odolnosti. Krátkovlnné rádiové prostředky se budou k předávání operačních informací využívat jenom v případech, kdy spojení jinými prostředky ve stanovené době nemůže být zabezpečeno.

Významnou součástí systému velení v obraně je spojovací soustava, která zabezpečuje předávání (doručování) informací (bojových dokumentů), vedení hovorů velitelů a funkcionářů štábů a vzájemnou výměnu údajů v automatizovaných informačně výpočetních a speciálních systé-

mech. Výstavba a rozvíjení spojovací soustavy se uskutečňuje v souladu s přijatou organizací velení a úkoly stanovenými vojskům. V období přípravy a vedení obranné operace zvlášť významný úkol při zabezpečení velení připadá stacionární spojovací soustavám generálního štábu, ale i vojenských okruhů a svazů. Jejich základ tvoří především vybudované spojovací uzly chráněných míst velení a stacionární spoje. **Stacionární spojovací síť musí být budována tak, aby zabezpečila velení vojskům:**

- při jejich každodenní činnosti,
- při uvádění vojsk do jednotlivých stupňů bojové pohotovosti, operačním rozvíjením vojsk a uskutečňování prvních operací.

Stacionární spojovací soustava musí být rozvíjena tak, aby zabezpečila spojení z míst velení stále dislokace vojsk, při neočekávaném napadení nepřítelem, dále z předem připravených stálých velitelských stanovišť po vyvedení vojsk do záložních prostorů, ze záložních prostorů míst velení a při rozvíjení pohyblivých míst velení. Musí být budována tak, aby vyžadovala minimální zesílení polními spojovacími prostředky. Přechodem z mírového na válečný stav je nutné stacionární spojovací soustavy zesílit v potřebném rozsahu polními spojovacími prostředky. V průběhu bojové činnosti se na stupni frontu, armády a ve frontovém letectvu rozvíjejí polní spojovací soustavy. Ke zvýšení odolnosti spojení přispívá soustava VČ vládního spojení, která se buduje na základě speciálních (zvláštních) uzlů (stanic) VČ vládního spojení, kanálů státních spojovacích sítí a polních sítí VČ vládního spojení, rozvíjených v době války. Vojenské spojovací soustavy, stacionární i polní se navzájem propojují se spojovací soustavou VČ vládního spojení za účelem vytváření oklikových spojů a možnosti provádění manévru kanály při ztrátě spojení na hlavních informačních směrech.

Základním prvkem stacionární spojovací soustavy v obraně jsou stacionární spojovací uzly, které se řídí v chráněných, a když to není možné, tak v nechráněných objektech. Zabezpečují velení vojskům jak v míru, tak i za války. Musí být spolehlivě připojeny k objektům státní spojovací sítě s možností vyčleňování kanálů. Stacionární spojovací uzly jsou součástí stacionární opěrné spojovací sítě. Ta je tvořena bráněnými opěrnými a pomocnými spojovacími uzly, chráněnými rádiovými vysílacími a přijímacími středisky, uzly a stanicemi kosmického spojení, linkovými (kabelovými), radioreléovými a troposférickými spoji FMNO, kanály vlastní státní spojovací sítě i spojeneckých států. V některých případech úlohu opěrných spojovacích uzlů mohou plnit také spojovací uzly míst velení. K tomu, aby stacionární opěrná spojovací síť plnila své poslání, musí být vícekanálová, široce rozvíjená s dostatečným množstvím oklikových spojů. Dále na důležitých informačních směrech musí umožňovat přechod z jednoho typu spojení na druhý. Např. při vyřazení linkového spojení je zapotřebí, aby umožňoval přechod jak na radioreléové, tak i na troposférické spojení a naopak.

Při plánování spojení v prvních operacích je nutné na všech stupních velení brát v úvahu všechny možné varianty zahájení války nepřítelem, rozpracovat sladěné plány spojení jak pro obrannou, tak i protiútočnou operaci. Plánování spojení se zabezpečuje už v míru a zahrnuje zpracování plánů spojení jak pro první operace počátečního období války, tak i pro řízení mobilizačního rozvíjení vojsk a zpracování příslušných organizačních dokumentů.

Spojení v obranné operaci musí zabezpečit velení vojskům a jejich součinnost při vedení bojové činnosti v zabezpečovacím pásmu, při vedení boje za udržení hlavního pásma obrany a při ničení nepřítele vklíněného do hloubky obrany. Plánování spojení je zabezpečováno na základě rozhodnutí velitele příslušného stupně, v souladu s nařízením pro spojení nadřízeného štábu (pokyny náčelníka štábu) s přihlédnutím k možnostem spojovacích sil a prostředků. Přitom musí být splněny požadavky na stálou pohotovost spojení k zabezpečení velení vojskům při překvapivých úderech nepřítele.

Při plánování spojení v prvních operacích počátečního období války je potřebné brát v úvahu možnosti:

- překvapivého vzdušného a pozemního napadení administrativních, průmyslových a vojenských objektů nepřítelem současně na celém teritoriu prostoru válečné činnosti,
- hromadného vysazení diverzních skupin a jiné činnosti, která bude zaměřena v prvé řadě na dezorganizaci systému velení vojskům a zbraňovým systémům,
- zabezpečení velení vojskům při vedení války jak konvenčními, tak i jadernými zbraněmi,
- použití vysoce přesných zbraní nepřítelem, samonaváděcích systémů na zbraň a prostředky, které vyznačují elektromagnetickou, tepelnou energii,
- použití prostředků radioelektronického boje,

— nedokončeného rozvinutí vlastních spojovacích prostředků.

Včasné plánování spojení v prvních obranných operacích počátečního období války je nutné z hlediska možných způsobů zahájení války zabezpečovat ve dvou variantách: pro případ, kdy jsou vlastní vojska rozvíjena a zaujmají operační sestavu pro obrannou operaci v předstihu a pro případ, kdy se obranné uskupení vojsk bude vytvářet již při nenadálém napadení nepřitelem.

Spojení v obranné operaci musí být odolné a schopné zabezpečit velení vojskům i při hlubokém vniknutí nepřitele do obrany. Hlavní spojující osa se zpravidla rozvíjí na hlavním směru působení vojsk frontu (armády). Opěrné (pomocné) spojující uzly budou rozvíjeny tak, aby bylo možné zabezpečit spojení s místy velení svazů (svazků), zároveň i s pozemními prvky průzkumných úderných a průzkumných palebných kompletů, na plánovaných čarách protiútoků (protiúderu), s protitankovými zálohami a pohyblivými odřady zatarasovacími na čarách jejich rozvíjení. V praxi se předusneté opěrné spojující uzly rozvíjejí na čarách rozmístění míst velení svazů a útvarů prvního sledu. Spojující soustavu je zapotřebí budovat tak, aby umožňovala bez velkých zásahů plynulý přechod frontu (armády) do protiútoků.

Rádiové, kosmické a troposférické přímé spoje, spojující směry mezi místy velení a polní poštovní spojení je v obranné operaci organizováno na stejných principech jako v útočné operaci. Kromě rádiových sítí a směrů, organizovaných v útoku, se mohou navíc vytvářet rádiové sítě centralizovaného velení s útvary, které vedou činnost v zabezpečovacím pásmu a s předusnetými odřady divizí prvního sledu. Při bojové činnosti za použití i bez použití jaderných zbraní je nutné věnovat zvláštní pozornost spojení pro zabezpečení velení raketovému vojsku. Pozornost je soustředěna především na organizaci spojení se speciálně vyčleněnými silami a prostředky, které jsou začleněny do bojové pohotovosti a předurčené k zasazení vstřícně odvetného úderu na objekty prvního pořadí nepřitele, dále na vojska bránící zabezpečovací pásmo a na uskupení vojsk, jež je tvořeno k udržení hlavního pásma obrany, s druhými sledy a zálohami, pohyblivými zatarasovacími odřady, frontovým letectvem a vojskem protivzdušné obrany, s údernými výsadkovými útvary a jednotkami.

Spojení s hotovostními silami a prostředky vyčleněnými k zasazení úderů na

objekty prvního pořadí bude organizováno zásadně po kanálech stacionární spojující soustavy se zálohováním polními prostředky. Spojení s útvary v zabezpečovacím pásmu je pak organizováno buď přímo, nebo přes spojující uzly svazků prvního sledu. Pro organizaci spojení s uskupeními vojsk, která budou předurčena k udržení hlavního pásma obrany, je zapotřebí přednostně využívat stacionární síť.

Součinnostní spojení v obranné operaci mezi vševojskovými armádami, motostřeleckými a tankovými divizemi, s RVD, dělostřeleckými skupinami, údernými výsadkovými útvary, protitankovými zálohami a pohyblivými odřady zatarasovacími se organizuje po kanálech opěrné spojující sítě a přes spojující uzly velitelského stanoviště nadřízeného štábu. V některých případech může být součinnostní spojení mezi armádami, divizemi organizováno přímými troposférickými nebo radioreléovými spoji. Součinnostní spojení rádiovými prostředky je zabezpečováno v rádiových sítích a směrech, které jsou organizovány k tomuto účelu nadřízeným štábem, nebo na rádiovém směru zřízeném po vzájemné dohodě mezi náčelníky spojujících vojsk spolupůsobících svazů (útvary). Součinnostní spojení vševojskových svazů a svazků s letectvem, protiletadlovými raketovými svazky a stíhacím letectvem je organizováno v jednotném systému centralizovaného bojového velení frontového letectva. Součinnostní spojení a spojení vzájemného uvědomování společného velitelského stanoviště letectva a PVO frontu (armády) s velitelským stanovištěm vojska PVOS, divizemi vojska PVOS je především zabezpečeno jak po vyčleněných kanálech, tak i v rádiových sítích (směrech) organizovaných v jednotném systému.

Zvláštní pozornost si zasluhuje plánování a organizace spojení při uskutečnění protiútoků (protiúderu) vojsky frontu (armády). Organizace spojení vychází ze sestavy protiúderného uskupení, stanovených čar rozvíjení vojsk, os přesunu vojsk, úkolů a směru činnosti a prostorů rozvíjení míst velení svazů (svazků) uskutečňujících protiútok (protiúder). Řízení přesunu vojska PVOS je především zabezpečeno ne cestou důstojnických regulačních stanovišť a orgánů silniční a pořádkové služby.

Spojení důstojnických regulačních stanovišť a orgánů silniční a pořádkové služby s místy velení frontu (armády) je organizováno po kanálech vyčleněných ve stacionární opěrné spojující síti a po kanálech vyčleněných ve státní spojující síti, dále ve speciálních rádiových sí-

tích, pohyblivými prostředky, přes rozvinutá místa výměny polního poštovního spojení na osách přesunu míst velení. Prostředky přímých spojů se přesunují s příslušnými veliteli (štáby) a musí být neustále v pohotovosti k okamžitému použití. Zvláštní pozornost při vedení protitoku (protiúderu) je třeba věnovat organizaci a zabezpečení spojení s prvky operační sestavy frontu (armády) vytvářenými k rozvíjení dosaženého úspěchu (operační manévrovací skupinou, taktickými a operačně taktickými výsady a dalšími prvky). Spojení se vševojskovými svazky (svazky), raketovým vojskem, dělostřeleckými svazky (útvary), vojskovým a frontovým letectvem, s vojsky a útvary PVO, údernými výsadečnými svazky a útvary, protitankovými zálohami a pohyblivými odřady zatarasovacími se organizuje podle stejných zásad jako při útočné operaci.

S určitými zvláštnostmi je nutné počítat při organizaci spojení při obraně vodních překážek, velkých měst a průmyslových aglomerací, horských pásem a při vynuceném odchodu vojsk.

Budování a rozvíjení spojovacích soustav na všech stupních velení je podmíněno požadavky na zabezpečení její vysoké bojové pohotovosti, odolnosti, mobilnosti, průchodnosti a bezpečnosti při dodržení hlavních zásad organizace spojení. Tvorivý přístup k plnění těchto požadavků a zásad, neustálé hledání nových, efektivnějších způsobů organizace spojení v souladu s nepřetržitě se měnící situací, je jednou z nejdůležitějších podmínek úspěšného plnění hlavního úkolu, zabezpečení nepřetržitosti velení vojskům. V období přípravy k vedení obranné operace je požadavek na vysokou bojovou pohotovost spojovací soustavy, která spočívá v její způsobilosti

v jakoukoli dobu a za jakýchkoli podmínek plnit úkoly zabezpečení velení vojskům, silám a bojovým prostředkům, tím nejzávažnějším požadavkem, kterému je zapotřebí věnovat zvláštní pozornost. Zvyšování bojové pohotovosti spojovací soustavy a spojovacích vojsk v současných podmínkách znamená rozvíjet její nejdůležitější prvky jako stálou pohotovost k zabezpečení velení vojskům a k mobilizaci, přiblížení v maximální možné míře organizačních struktur spojovacích svazků a útvarů válečné organizaci a jejich naplnění a zabezpečení vším potřebným, udržováním spojovací techniky v neustálé pohotovosti k okamžitému použití, vysokou odbornou a bojovou připraveností, politickým a morálním stavem, organizovaností a kázní příslušníků spojovacího vojska. Příprava stacionární spojovací soustavy a spojovacích svazků, útvarů musí být vedena tak, aby zabezpečila plnění svých úkolů v nejsložitějších a ztížených podmínkách. Je nutné ji neustále zdokonalovat a zabezpečovat splnění hlavních opatření, která jsou stanovena ke zvýšení jejich pohotovosti a musí být v předstihu před plněním opatření štáby, vojsky a bojovými prostředky. Toho je možné dosáhnout pouze zkracováním doby potřebné pro přechod spojovací soustavy a spojovacího vojska z mírového na válečný stav, perspektivním plánováním rozvoje spojovací soustavy a důslednou realizací plánů spojení, přesně organizovanou a náročnou bojovou dozorcí službou na spojovacích uzlech a ostatních objektech velení a spojení s nepřetržitým provozem, dále vytvářením spojovacích útvarů se stálou bojovou pohotovostí a vysokou mobilizační připraveností vojsk a dalších opatření, na jejichž realizaci bude záviset úspěch prvních operací i výsledek války.